

Mál nr. 137/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka (X)****Skaðabótaábyrgð. Sönnun. Meðábyrgð.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 20. mars 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 14. apríl 2026.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að 27. nóvember 2024 hafi M runnið í hálku, dottið og slasast, fyrir utan sláturhús X. V hafi með bréfi, dags. 12. febrúar 2026, hafnað því að X bæri skaðabótaábyrgð á slysi M. Rökin hafi verið þau að það hafi ekki verið á ábyrgð X að salta eða sanda öll bílaplön í kringum húsnæðið. M fellir sig ekki við framangreinda afstöðu enda telur hann að slysið megi rekja til ófullnægjandi aðstæðna á slysstað. Færir M þau rök máli sínu til stuðnings að X hafi ekki gert fullnægjandi ráðstafanir til þess að koma í veg fyrir hálku við sláturhúsið og tryggja þannig öryggi viðskiptavina. Telur M að X beri því skaðabótaábyrgð á afleiðingum slyssins á grundvelli sakarreglunnar og reglunnar um vinnuveitandaábyrgð. Bendir M sérstaklega á að hann telji orsaka slyssins sé að leita í þeim hættulegu aðstæðum sem hafi verið á slysstað, enda hafi hálkuvarnir af hálfu X verið vanræktar. Ekki hafi verið saltað fyrir utan sláturhúsið að morgni slysdags, þ.e. þegar opnað var þann dag, en slysið hafi orðið um kl. 10:00 að morgni. Hins vegar hafi verið ráðist í hálkuvarnir eftir slysið, en þá hafi starfsmaður X saltað fyrir utan sláturhúsið. Framangreindu til stuðnings vísar M til fyrirliggjandi yfirlýsingar starfsmanns X. Telur M að X hafi átt að sjá til þess að saltað væri fyrir utan sláturhúsið strax að morgni slysdags og tryggja þannig að aðstæður væru öruggar fyrir viðskiptavinum. M bendir jafnframt á að auknar kröfur séu gerðar til þeirra sem reka starfsemi sem laði að viðskiptavinum, að tryggja öryggi þeirra sem þangað koma. Vísar M í tiltekna dóma Hæstaréttar þessu til frekari stuðnings. Telur M að framangreint eigi jafnvel við um húsnæði X eins og annað það húsnæði þar sem viðskiptavinir sækja þjónustu, enda tíðkist það að bændur á svæðinu og aðrir sækja kjöt í sláturhúsið. Því telur M ljóst að X veiti þar þjónustu og beri því ríka skyldu þegar kemur að því að tryggja öryggi viðskiptavina sinna. Auk framangreinds telur M að X hafi brotið gegn 1. mgr. 12.10.1. gr. byggingarreglugerðar nr. 112/2012 og 14. gr. reglugerðar um hollustuhætti nr. 941/2002. Að lokum mótmælir M þeim rökum V að vegna veðurs á slysdegi hafi takmarkaður árangur náðst af því að sanda og salta. Telur M þvert á móti að veðrið á slysdegi hafi gefið X enn frekari ástæðu til þess að láta salta og sanda með fullnægjandi hætti. Telur M að auðvelt hefði verið fyrir X að koma í veg fyrir slysið ef það hefði verið gert.

Í athugasemd V kemur fram að samkvæmt upplýsingum frá X, sé M fyrrum starfsmaður sláturhúss X sem hafi verið að sækja þangað kjöt fyrir samstarfsfélaga sinn, er slysið varð. Sláturhúsið afgreiði ekki kjötvörur beint til almennings og því eigi almenningur ekki erindi inn á umráðasvæði X. Tekur V jafnframt fram að slys M hafi orðið á bílastæði starfsmanna, fyrir utan vöruafgreiðslu flutningabíla. Þá telur V að það beri að skoða eðli starfsemi sláturhússins við mat á meintri sök X. Um sé að ræða iðnaðarrektur en ekki starfsemi sem dragi almennt að sér viðskiptavinum á sama hátt og gildir t.d. um verslanir eða opinberar stofnanir. Þótt einstaka bændur eða aðrir komi til að sækja vörur, líkt og M bendi á, breyti það ekki þeirri meginreglu að aðkoma og umferð gangandi vegfarenda sé ekki sambærileg við það sem gerist hjá verslunum eða opinberum aðilum. Því telur V að ekki sé hægt að leggja jafn ríkar skyldur á X varðandi hálkuvarnir á öllu bílaplaninu og myndi gilda um framangreinda aðila. V ítrekar að tilvísanir M í dómafordæmi Hæstaréttar, s.s. mál nr. 251/2005 og dóm frá árinu 1996 (bls. 1002 (419/1994)), sem varði skóla og verslanir, eigi ekki við um iðnaðarrektur eins og um ræði í tilviki slyss M. Þá hafi M sem fyrrum starfsmaður X verið kunnugur aðstæðum og eðli aðkomunnar að húsinu, nokkuð sem V telur að ætti sömuleiðis að hafa áhrif á mat á gáleysi hans og sakarmat almennt. Auk þess telur V að sú staðreynd að gengið hafi yfir rigning eftir talsverðan frostakafla þýði að árangur af söltun eða söndun hefði verið takmarkaður. Þótt M haldi því fram að slæmt veður auki kröfur um hálkuvarnir, verði að líta til raunhæfs árangurs slíkra ráðstafana við erfðar aðstæður. Ekki sé hægt að leggja þá ábyrgð á vinnuveitendur að þeir geti alfarið komið í veg fyrir slys gangandi vegfarenda á öllum bílaplönunum, sérstaklega við slíkar aðstæður. V telur því að í tilfalli M sé um að ræða óhappatilvik sem frekar verði rakið til óaðgæslu M en saknæmrar háttsemi X. Bendir V á að aðstæður á staðnum hafi

verið öllum ljósar sem gengu um svæðið, en eðli máls samkvæmt verði að gera þá kröfu til fótgangandi vegfarenda að þeir fari varlega þegar þörf er á. V vísar einnig til þess að aflað hafi verið upplýsinga frá X sem staðfesti að starfsmenn hafa séð um að salta fyrir utan aðalinngang vinnustaðarins eftir því sem þörf var á. Bílastæðið sé hins vegar ekki saltað nema sérstaklega sé þörf á því, enda sé ekki gert ráð fyrir mikilli umferð gangandi vegfarenda þar. V tekur einnig fram að þó að það liggi fyrir að ráðist hafi verið í að hálkuverja planið eftir slysið, þá verði sök ekki byggð á slíkum aðgerðum, sem miði að því að forða frekari slysum. Eins og fram hafi komið sé bílastæðið saltað eftir þörfum. Miðað við aðstæður á slysdegi og með hliðsjón af því að ekki var búist við sérstakri umferð um bílastæðið, hafi ekki verið talin þörf á söltun þess fyrr en eftir slysið. Í þessu sambandi vísar V m.a. til röksemda Landsréttar í málum nr. 641/2020 og 365/2023. Er bent á að í seinni dóminum hafi sérstaklega verið byggt á því að starfsmaður hafi verið kunnugur aðstæðum og vitað af hálfu. Þá hafi sömuleiðis verið litið til þess að lítill umgangur hafi verið um svæðið þar sem slysið varð. V nefnir einnig að M vísi til 1. mgr. 12.10.1. gr. byggingarreglugerðar nr. 112/2012 og 14. gr. reglugerðar um hollustuhætti nr. 941/2002. Tekur V fram að þótt þessar reglugerðir kveði á um almennar kröfur til öryggis og hollustuhátta húsnæðis, verði að meta þær í samhengi við eðli starfseminnar og raunhæfar ráðstafanir sem hægt sé að krefjast. V telur að X hafi ekki brotið gegn þessum ákvæðum með þeim hætti að það varði bótaskyldu, sérstaklega í ljósi eðlis rekstrarins og veðuraðstæðna. Auk framangreinds vísar V til þegar fram kominna röksemda í afstöðubræfi sínu. Að mati V sé ekkert í málinu sem færi sönnur á að slys M sé skaðabótaskyldt, heldur sé um óhappatilvik að ræða sem ekki verði rakið til saknæmrar eða ólögmatrar háttsemi X eða starfsmanna sem hann ber ábyrgð á skv. reglum skaðabótaréttar. V tekur svo fram að ef af einhverjum ástæðum nefndin fallist á að bótaskylda sé til staðar úr ábyrgðartryggingu, sé gerð krafa um að bótaréttur M verði skertur vegna eigin sakar þar sem hann hafi ekki sýnt nægjanlega aðgæslu við göngu í um bílplaninu. Þar sem M sé ekki starfsmaður X sé ekki nauðsynlegt að sýna fram á stórkostlegt gáleysi til að skerða bætur, heldur nægi einfalt gáleysi. Að mati V voru aðstæður á staðnum augljósar og hverjum sem gekk um svæðið ljóst að gæta þyrfti fyllstu varúðar. M hafi ekki gætt að sér og beri því sök á slysinu.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið. Almennt verður að leggja ríkar skyldur á eigendur og umráðamenn fasteigna þar sem rekin er verslun eða þjónusta að gera þær ráðstafanir sem sanngjarnar mega teljast til að sjá til þess að tryggja öryggi þeirra sem leið eiga um fasteignina. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni virðist þó ljóst að þó vissulega komi það fyrir að tilteknir aðilar sækji þjónustu í umrætt húsnæði X, er það ekki svo að um sé að ræða almenna verslun eða þjónustufyrirtæki þar sem almenningur leggur leið sína. Þessi munur hefur áhrif þegar kemur að mati á því hvaða kröfur ber að gera til þess að X sjái til þess að aðkoman að sláturhúsinu sé söltuð eða sönduð til að tryggja öryggi. Þá byggir V á því í málinu að slys M hafi orðið á bílastæðinu fyrir utan sláturhúsið en ekki fyrir utan aðalinngang húsnæðisins. Ekkert liggur fyrir í málinu sem hnekkir þeirri fullyrðingu. Nefndin leggur því til grundvallar að slysið hafi orðið á bílastæðinu. Þegar þetta er haft í huga telur nefndin að M hafi ekki sýnt fram á það með fullnægjandi hætti að X hafi vanrækt að salta eða sanda bílastæðið enda óeðlilegt að gerðar séu sömu kröfur til þess eins og um væri að ræða slys fyrir utan aðalinngang sláturhússins. Í þessu sambandi bendir nefndin einnig á að það virðist óumdeilt í málinu að hált var á vettvangi nokkuð sem hefði væntanlega átt að vera öllum þeim ljóst sem leið áttu um svæðið. Nefndin hefur því komist að þeirri niðurstöðu að M hafi ekki tekist að sanna að slysið verði rakið til saknæmra athafna eða athafnaleysis sem X beri skaðabótaábyrgð á. Verður því að líta svo á að tjón M verði rakið til óhappatilviljunar. M á því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 9. júní 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir